

Schriftgedeelte

1 Koningen 17:1-24; 18:17-46

Thema

Elia laat het volk kiezen

Elia stelt het volk voor een keuze. Hij wil dat het volk kiest voor de Heere of Baäl. Door het wonder op de Karmel laat de Heere zien, dat Hij de Enige, ware God is. De Heere zal regen geven dat heeft Hij beloofd, daarom bidt Elia vurig en houdt hij vol.

Exegese

We behandelen 1 Kon.17:1-24 en 1 Kon 18:17-46.

1 Koningen 17

Vers 1 Hier ontmoeten we voor het eerst in de Bijbel Elia. De betekenis van zijn naam typeert zijn hele optreden: 'de HEERE (en dus niet Baäl) is mijn God'. Elia komt uit Thisbe (in het Overjordaanse). We weten niet waar Elia en Achab elkaar ontmoetten. In elk geval deelt Elia met een plechtige eed (de betekenis is: alleen als de HEERE niet leeft, komt deze voorzegging niet uit) aan Achab mee, dat er de komende jaren geen regen of dauw zal zijn. Israël ontleende zijn vruchtbaarheid voor een deel aan de regen, maar vooral aan de dauw. Als de regen en de dauw ingehouden zouden worden, zou dat betekenen dat de oogst mislukte en daardoor kon er een economische crisis of zelfs hongersnood ontstaan.

Vanuit Jakobus 5:17 weten we dat Elia zélf om deze droogte gebeden heeft. Waarom Elia dit gebed bad, wordt niet uitdrukkelijk aangegeven. Maar de reden laat zich vermoeden: Toen de profeet zag dat de zegeningen van God Israël niet tot bekering brachten, maar het volk Baäl bleef dienen, bad hij om de oordelen van God. Niet als een doel op zich, maar als een middel tot bekering van Israël. Op deze manier moet het volk Israël wel inzien, dat het niet Baäl is die voor vruchtbaarheid van het land zorgt.

De toevoeging 'tenzij dan naar mijn woord' maakt voor Achab twee dingen duidelijk: In de eerste plaats dat het oordeel bij de HEERE, de God van Elia vandaan komt. In de tweede plaats wordt duidelijk dat het ook alleen de God van Elia is Die – door het woord van Zijn knecht – een einde kan maken aan de droogte. Niet Baäl!

Vers 2-7 Door zijn boodschap is Elia in een moeilijke positie geraakt. Mogelijk wil de koning hem doden of hem dwingen de ontstane situatie weer ongedaan te maken. Ook zullen er wellicht andere inwoners van Israël zijn, die Elia lastigvallen om regen en dauw. Daarom geeft God Zijn knecht een veilige plaats bij de Krith, een beek in het Overjordaanse. Dat betekent wel dat de profeet, die het woord van de HEERE doorgeeft aan het volk, niet langer in Israël is; op deze manier trekt de HEERE Zich tijdelijk terug.

Dat het raven zijn die hem voedsel brengen, is wonderlijk: de roofzuchtige dieren zouden het ook zelf kunnen opeten. Bij het vlees moeten we waarschijnlijk denken aan kleinere vogels die door de raven gevangen waren. Als mensen die in de buurt van de Krith kwamen, de raven zagen, zouden

ze niet snel op het idee komen dat ze in de buurt van een levend wezen waren. Raven houden zich normaal gesproken namelijk op in de buurt van karkassen.

Elia's verblijf bij de beek Krith is een periode van beproeving. Elke dag ziet Elia het water in de beek verder opdrogen. Totdat er geen water meer in de beek staat.

Vers 8-16 Dan pas (vers 8: 'toen') geeft de HEERE Elia opdracht om naar Zarfath (of Sarepta, Lukas 4:26) dichtbij Sidon te gaan. Zarfath lag ten noorden van Israël, dicht bij de kust, in een gebied waar de Baäldienst heersend was. Overigens was ook dit gebied getroffen door de droogte. De HEERE heeft daar een weduwe de opdracht gegeven om Elia te onderhouden. Opnieuw is hier sprake van een beproeving: Elia moet in heidens gebied gaan wonen. En bovendien is de zorg voor zijn levensonderhoud in handen van een weduwe, een arme en behoeftige vrouw, gegeven. De Heere Jezus verwijst naar deze vrouw, als Hij leert in de synagoge van Nazareth (Lukas 4:26). Elia beroept zich op de oosterse gastvrijheid als hij vraagt om wat water en brood.

Het is een beproeving voor deze vrouw dat ze van haar laatste ingrediënten een broodkoek voor een vreemdeling moet maken. Ze doet echter wat Elia zegt.

Vers 17-24 Na kortere of langere tijd wordt de zoon van de weduwe ernstig ziek en sterft. Dat betekent zowel een diep verdriet alsook zorg voor de toekomst: wie zal er in haar levensonderhoud voorzien als ze oud en gebrekkig geworden is?

Verwijtend vraagt de vrouw aan Elia of hij gekomen is om door zijn aanwezigheid in haar huis Gods aandacht op haar en daarmee ook op haar zonde te richten. Of ze aan een concrete zonde denkt, en zo ja aan welke zonde, wordt niet duidelijk. In elk geval ziet ze de dood van haar zoon wel als een straf van God.

Elia brengt hem naar de bovengelegen kamer (een opkamer op het platte dak of een kamer op een hogere verdieping) waar hij zelf verblijf houdt. Daarna bidt hij eerst. Let erop hoe hij de HEERE aanspreekt: 'mijn God'. Niet alleen Elia's naam geeft aan dat de HEERE zijn God is; ook zijn gebedsleven laat het zien. Hier ligt een lijn: De vrouw kon met haar nood geen kant op. Maar als de HEERE je God mag zijn, mag je, net als Elia, de nood (van jezelf, maar ook van anderen) bij Hem brengen.

Elia strekt zich driemaal over de jongen uit. Met zijn lichaam verwarmt hij het lichaam van de jongen. Zijn adem blaast hij als het ware in de neus van de jongen. Intussen bidt hij, of de ziel (of adem) in de jongen mag terugkeren. De HEERE verhoort Elia's gebed.

De heidense weduwe reageert met te zeggen dat ze nu niet alleen weet, dat Elia een man van God (dat is: een profeet) is, maar ook dat het woord van de HEERE, dat in zijn mond is, 'waarheid' is. In het Hebreeuwse woord klinkt het aspect van vastheid en zekerheid mee; je kunt op het woord van de HEERE aan. De vrouw belijdt haar geloof, nadat ze het wonder gezien heeft. De Heere Jezus zegt dat zij zalig zijn, die niet gezien en nochtans geloofd zullen hebben.

In onze omgeving vinden dodenopwekkingen zoals bij Elia, niet meer plaats. Maar als onze geliefden sterven, mogen we wel weten dat het woord van HEERE waarheid (vast en zeker) is, dat Hij eenmaal de doden zal opwekken. Dat biedt troost als we mogen weten dat iemand in de HEERE gestorven is.

1 Koningen 18

Vers 17-20 Vervolgens is er de ontmoeting tussen Elia en Achab. Door Elia de 'beroerder Israëls' te noemen, stelt Achab Elia verantwoordelijk voor de droogte en de honger. Elia wijst Achab terecht: niet hij, maar Achab is, vanwege zijn afgoderij, de schuldige.

Elia geeft Achab opdracht om de Israëlieten, de Baälsprofeten en de profeten van het bos (het Hebreeuwse woord voor 'bos' kan ook Asjèra, een vruchtbaarheidsgodin, betekenen) te verzamelen. Izebel voorzag in het levensonderhoud van deze profeten; een scherpe tegenstelling met de profeten van de HEERE, die Obadja in een spelonk verborg. De opdracht die Elia aan Achab geeft, is niet zijn eigen idee, maar een opdracht van de HEERE (vers 36: 'al deze dingen'). De HEERE zorgt ervoor dat Achab deze opdracht ook uitvoert.

Vers 21-40 Een derde ontmoeting is die tussen Elia en het volk. In het Hebreeuws staat letterlijk: 'Zo de HEERE de (dat wil zeggen: de enige, ware) God is...'. Uit het stilzwijgen van het volk wordt hun geestelijke toestand duidelijk: Ze willen niet kiezen tussen de HEERE en Baäl. De uitdrukking 'op twee gedachten hinken' kan ook worden vertaald met: 'aan beide zijden mank gaan' – iets wat ten diepste onmogelijk is. De Bijbel houdt ons hier de spiegel voor: willen wij de dienst van de HEERE ook combineren met iets anders? Dat is ten diepste onmogelijk!

De Baälpriesters en Elia vragen allebei om vuur. Dit was voor Elia geen waagstuk, maar een geloofstuk dat hij deed in gehoorzaamheid aan de HEERE (vers 36). Let op de verschillen: De Baälpriesters:

- waren met velen; volgens de heidense opvatting hadden ze vanwege hun aantal veel meer kans op verhooring. Elia is alleen.
- mogen als eerste een var kiezen; Elia neemt het overgeschoten dier.
- roepen van de morgen tot de middag; Elia roept slechts eenmaal.
- zetten hun roepen op drie manieren kracht bij: ze springen tegen het altaar (hiermee worden rituele dansen bedoeld); ze verwonden zichzelf (met hun bloed willen ze de god gunstig stemmen); ze profeteren (bedoeld wordt, dat ze in extase raken). Elia bidt een eenvoudig gebed, zonder uiterlijk vertoon.
- krijgen geen antwoord. De HEERE beantwoordt Elia's gebed direct met vuur uit de hemel.

Dit gedeelte is voor ons een krachtige aansporing tot het eenvoudige gebed: 'Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel' (Jakobus 5:16).

Elia maakt zijn altaar van twaalf stenen. Daarmee geeft hij uitdrukking aan de geestelijke eenheid die er tussen twee- en tienstammenrijk zou moeten zijn, ook op een moment dat Israël gescheurd is. Dan laat Elia alles drie keer met water begieten, om de schijn te vermijden dat het vuur door mensen aangestoken zou zijn. Het water wordt gehaald uit een bron dicht bij de Karmel.

Elia roept God aan als de God van Abraham, Izak en Jakob. Daarmee doet hij een beroep op de verbondstrouw van de HEERE, maar ook een appel op het volk; niet Baäl, maar de HEERE is de God van hun vaders. Verder doet Elia een beroep op de eer van de HEERE: bekend moet worden, dat Hij God in Israël is. We kunnen het slot van vers 37 ook vertalen met: 'en dat Gij hun hart achterwaarts omwendt'. Het is dan een gebed om bekering van het volk.

Ook hierin liggen lessen voor het gebed: we mogen een beroep doen op de trouw en de eer van God, als we Hem vragen om bekering van onszelf en anderen.

Elia doodt de Baälsprofeten. Dat lijkt streng, maar het is verdiend; hoeveel kostbare mensenzielen hebben deze goddeloze profeten niet – voor eeuwig – misleid? Het uitroeien van deze profeten is ook tot bescherming van Israël, zodat zij niet meer misleid zullen worden. Het is bovendien naar Gods bevel (Deuteronomium 17:5).

Vers 41-46 Pas nadat de HEERE op deze wijze heeft duidelijk gemaakt dat Hij God is in Israël, gaat Hij regen geven. Elia kondigt deze regen aan; als profeet hoort hij de regen al. Vervolgens bidt hij om de vervulling van Gods belofte. Hierin ligt voor ons de les om Gods beloften pleitend tot ons gebed te maken.

Elia bidt zevenmaal als teken van een aanhoudend, volhardend gebed. Bovendien bidt hij geknield, met zijn hoofd tussen zijn knieën, als een teken van ootmoed, heilige concentratie en eerbied.

Achab gaat naar Jizreël, waar zijn winterpaleis is. Elia rent in Gods kracht voor de wagen uit, tot aan Jizreël of tot aan de kruising met de weg die naar Jizreël leidt.

Geloofsleer

- HC zondag 34. Wat gebiedt God in het eerste gebod?
- HC zondag 34. Wat is afgoderij?

Leestips

- Uw Koninkrijk kome - L. Snoek.
- Bijbelverklaring van Matthew Henry, deel 1
- Elia, mijn God is de Heere – Ds. L. Kievit (uitgeverij Groen)

Gebedspunten

- Bid de Heere of Hij de eerste plaats mag krijgen in het leven van de kinderen.
- Geloof en vertrouwen op de Heere.
- Vrijmoedigheid om voor de Heere uit te komen en geen angst te tonen voor mensen die spotten met God.

Psalm- en liedlijst

Psalmen	14:1	De trotse dwaas zegt in zijn boos gemoed
	56:4,5	Gij weet, o God, hoe `k zwerven moet op aard'
	73:14	Wie, ver van U, de weelde zoekt
	86:5	Al de heid'nen door Uw handen
	106:4	Wij hebben God op `t hoogst misdaan
	107:11	Laat zulken eer bewijzen
	146:3,4	Zalig hij, die in dit leven
	Tien geb.d.H. 1,2,9	Mijn ziel, herdenk; 'Ik ben de Heer''; Och, of wij Uw geboën

Liederen	ZB	God is getrouw Grote God wij loven U Leer mij Uw weg, o Heer' Van U zijn alle dingen Wie maar de goede God laat zorgen Wie op de Heer' vertrouwen Zegen ons Algoede
-----------------	----	---

Verwerken = leren

Jesaja 45:22

'Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde! Want Ik ben God, en niemand meer!'

- 'Wordt behouden', wat wordt hier mee bedoeld?
- 'Alle gij einden der aarde', wie worden hier mee bedoeld?
- Wat betekenen de woorden: 'en niemand meer'?
- Zeg de tekst met eigen woorden.
- 'Wendt u naar Mij toe', wat houdt deze opdracht in?
- Repeteer de tekst met elkaar.

Introductie op de vertelling

Teken een hart met een pijl op het bord of op een groot vel papier.

I love ... en schrijf daarbij twee namen.

Laat de kinderen hierop reageren.

Het moet duidelijk worden, dat er een keuze gemaakt móet worden. Je kunt niet op twee jongens of twee meisjes verliefd zijn. Dan is het niet echt!

In de vertelling moet er ook een keuze gemaakt worden door het volk, luister maar...